

SUĐIĆ: Ko smo ako sada ne sačuvamo najvrjednije?

U Crnoj Gori sam na svom terenu. Neizmjereno mi je drago da svaki put dođem u Podgoricu i tu dirigujem. Cijeli taj smisao lokalpatriotizma dolazi do izražaja upravo na ovim prostorima, pa mi nije baš sve jedno da li sam ovdje ili na drugoj strani planete, ističe maestro Bojan Sudić, uvijek podsjećajući na svoje porijeklo iz Paštrovića.

Objavljeno: 15. 04. 2016 - 15:02

Promjenite veličinu teksta:

Komentari (0)

Nakon što je na sceni *Crnogorskog narodnog pozorišta* bio početkom marta, kada je dirigovao *Crnogorskim simfonijskim orkestrom* sa violinistom **Domenikom Nordiom** kao solistom, regionalno poznati dirigent i redovni gost *Muzičkog centra Crne Gore* sinoć je prvi put rukovodio *Horom RTS-a*.

- Ovaj hor treba da predstavlja sve nas zajedno, sa onom muzikom koja je sa ovih područja, ali uz jedan pročišćen zvuk, donoseći one emocije koje su utkane u kompozicije koje ste i večeras čuli. Hor na repertoaru ima više koncertata, a u posljednjih šest godina izveli smo skoro sve ozbiljnije vokalno-instrumentalne i horske partiture, tako da mi je drago da i publika u Podgorici čuje *Hor RTS-a* koji zaista zaslužuje pažnju - dodao je sagovornik *Portala Analitika*.

Najznačajniji profesionalni vokalni ansambl u Srbiji, čije je ime prepoznato mnogo šire od regiona, bio je i prvi u kome je **Sudić**, kako navodi, napravio prve ozbiljnije korake i kao pjevač i kao korepetitor. Njime rukovodi već dvije godine.

- Nije bilo jednostavno nastaviti tradiciju sjajnih dirigenata od **Milana Bajšanskog**, preko **Svetolika Paščana**, **Borislava Simića**, **Mladena Jagušta**, do **Vladimira Kranjčevića**, koji su iza sebe ostavili veliki trag i slavu hora. Posljednjih nekoliko godina posebno se ponovo vraćama *capella* zvuku ovog hora, bez obzira što je ansambl imao uspone i padove. Jer jedan

vokalni ansambl mora se svakodnevno njegovati, on je osjetljiviji nego orkestar i teže se dolazi do njegovanog zvuka, a jako lako se upropasti. Zato osjećam poseban ponos kada ovaj ansambl sada mogu predstavim kako on i treba da zvuči: tradicija plus moderan izraz i zvuk koji se traži, jer ne možemo biti van stilova i vremena - dodaje on.

Repertoar koncerta najvećim dijelom su činila djela **Stevana Stojanovića Mokranjca** - djelovi iz *Opela* i čak četiri rukoveti: *Deveta*, *Deseta*, i izuzetno zahtjevne *Treća* i *Peta*, zatim *Sej denj* **Marka Tajčevića** i *Tri madrigala* koje je **Konstantin Babić** napisao prema tradicionalnim napjevima. Solisti su bili bariton **Aleksandar Novaković**, sopran **Vjera Adžić** i tenori **Vanja Biserčić**, koji je interpretirao dvije dionice, i **Nikola Dorić**.

- Nijesam odustao od ideje da hor ne stoji klasično podijeljen u četiri glasa, iako scena CNP-a nije idelani koncertni prostor. Nema mogućnosti da glasovi jedni druge vuku, već je svako solista za sebe. Tu se vidi realni potencijal hora i oslobađaju se mogućnosti pjevača bolje nego na klasičan način, ali to zahtijeva određenu specifičnu težinu svakog pojedinca - precizirao je **Sudić**.

Nakon velikog aplauza koji je *Hor RTS-a* dobio na kraju predviđenog repertoara koncerta, publici su se "odužili" izvođenjem tri bise: **Mokranjčeve Tebe pojem** i *Kozar*, i atraktivnim *Trojancem* **Milorada Kuzmanovića**. Razlog što su kompozicije jednog od najvećih srpskih kompozitora dominirale ove večeri bio je taj što je 100 godina od smrti **Mokranjca**, obilježenih najvećim dijelom 2014. godine, bila prilika da se mnogi odluče na izvođenje njegovog opusa.

- **Mokranjac** je i dalje jedan od najizvođenijih i najvrjednijih kompozitora horske muzike u regionu, pa i šire. Nimalo nije lako naći hor koji se interpretativno i vokalno može približiti zahtjevima koje **Mokranjčeva** partitura podrazumijeva, počevši od same intonacije, preko tehničkih detalja, a na kraju ono što je suština - emocija i poruka koja postoji u svim pjesmama rukoveti. A da to ne bi bili samo pokušaji i dosezi entuzijasta, zahtijeva visoki profesionalni nivo, zrele glasove i ozbiljnu interpretaciju. Hor mora da "progovori" na način na koji progovara ta narodna pjesma - u višem obliku umjetničke nadogradnje - ispričao je **Sudić**, te dodao kako rad **Mokranjca** u duhovnoj muzici i rukovetima "daleko prevazilazi obradu, već je umjetnikča nadogradnja *par excellence* i u samom vrhu takve horske muzike".

- Sve kompozicije koje smo izveli su jedna antologija u malome horske muzike ovih prostora, i ovo je izbor onoga što se može izvesti a što je najvrjednije od horske muzike ovih prostora. Iako to nije bio repertoar savremenih djela, sve do jednog bile su virtuozne kompozicije koje zahtijevaju puno slušanja, zajedničkog i *rubato* pjevanja - a nije ni malo jednostavno da svi dišu kao jedan - dodao je naš sagovornik.

Iako pokazanih vrhunskih dometa u horskoj muzici, i *Hor RTS-a* spada u red brojnih koji nemaju adekvatan prostor za rad, a još manje da tonski zabilježe svoja postignuća. U to, prije svega, spadaju upravo **Mokranjčevih** 15 rukoveti i *Primorski napjevi*, koji na snimak nove verzije interpretacije čekaju već decenijama. **Sudić** kaže da su ih u proteklih par godina izveli skoro sve, ali je - i pored svih pozitivnih komentara "kako je to jedno novo viđenje koje do sada nije bilo moguće čuti" - sve ostalo samo na namjeri. Tim prije što Beograd čak nema odgovarajući studio koji može dugotrajno da opsluži hor, dodaje naš sagovornik.

- *Hor RTS-a* izgubio je svoj studio još prije 40 godina, i ona vihorna vremena su to stavila u drugi plan. Tim prije što je duhovna muzika došla ponovo na red, a ona se mogla snimati i po crkvama. Cijeli taj problem bio je decenijama zapostavljen, a ja se trudim otkad sam na čelu *Muzičke produkcije RTS-a* da revitalizujem pitanje koje se mora postavljati upravo preko **Mokranjca**. Jer, tragedija je da je posljednji put rukoveti snimane prije 35 godina, bez obzira što su one žive u jednom jako lijepom izvođenju hora **Mladena Jagušta**. Ali ko smo mi ukoliko ono što je najvrjednije ne uradimo i sačuvamo sada? Vjerujem da je hor u stanju i snazi da sa ponosom sebe ostavi zapisanog za neke buduće generacije - zaključuje **Sudić**.

Sjutrašnji gosti XV *A tempa* su *Dubrovački simfonijski orkestar* kojim će dirigovati italijanski pijanista **Vitorio Brešani**. Na programu su uvertira *Koriolan* **Ludviga van Betovena** i dva djela **Franca Šuberta**: *Fantazija u C duru* opus 15, poznatija kao *Vanderer* i *Tragična*, odnosno *Simfonija br. 4 u c molu*, opus 417.

Pijanista i dirigent **Vitorio Brešani** završio je Konzervatorijum u Napulju, usavršavao se u Ženevi, a dirigovanje i kompoziciju studirao je na Konzervatorijumu "Santa Ććilija" u Rimu. Nastupa na festivalima i koncertima u: Evropi, SAD, Kanadi, Rusiji, Ukrajini i Kini.

Od 2006. godine sve češće nastupa kao dirigent-pijanista sa mnogim orkestrima istočne Evrope. Njegovi posljednji projekti uključuju **Ravelov Koncert za lijevu ruku**, kompletna djela **Listovih** klavirskih koncerata i simfonijskih poema, dvije simfonije *Faust* i multimedijalno ostvarenje *Dante*. Snimao je za izdavačku kuću *Naxos* i *Dinamic Label*.

Dubrovački simfonijski orkestar proslavio je 2015. devedestu godišnjicu postojanja. Članovi orkestra su akademski muzičari koji su znanje sticali uglavnom na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Orkestar je imao turneje po Evropi, SAD-u, Indoneziji i sarađivao sa poznatim umjetnicima, kao što su: **Zubin Mehta**, **Jehudi Menjuhin**, **Mstislav Rostropovič**, **Svjatoslav Rihter**, **Stefan Milenković**, **Ivo Pogorelić**, **Miša Majski** i **Jurij Bašmet**. Obitnik je državnog priznanja *Milka Trnina* i nagrade za doprinos ugledu i promociji Dubrovačko-neretvanske županije u zemlji i svijetu.

K.J.

Foto: MCCG/Duško Miljanić